

Spis treści

Od autora	13
-----------------	----

Część pierwsza

Wprowadzenie do ekonomii

1. Czym zajmuje się ekonomia	19
1.1. Definicja ekonomii i jej interpretacja	19
1.2. Modelowe ujęcie zagadnień ekonomicznych	21
1.3. Mikro- i makroekonomia	22
1.4. Polityka gospodarcza	23
1.5. Ekonomia pozytywna i normatywna	24
1.6. Podstawowe problemy wyboru ekonomicznego	26
1.7. Główne pytania ekonomiczne wymagające teoretycznych odpowiedzi	32
Pytania sprawdzające	34
2. Podstawowe podmioty w gospodarce rynkowej	37
2.1. Gospodarstwa domowe	38
2.2. Gospodarstwa rolne	39
2.3. Przedsiębiorstwa	40
2.4. Banki komercyjne	48
2.5. Giełda	52
2.6. Bank centralny	55
2.7. Instytucje państwowe	57
Pytania sprawdzające	58

Część druga

Mikroekonomia – kurs podstawowy

3. Mikroanaliza rynku	63
3.1. Czynniki kształtujące popyt	64
3.2. Zależność między popytem a ceną	65
3.3. Zależność między ceną a podażą	67

3.4. Stan równowagi i nierównowagi poszczególnych dóbr na rynku	69
3.5. Cena równowagi a cena maksymalna i minimalna	71
3.6. Negatywne skutki powszechnego regulowania cen przez państwo	74
3.7. Funkcje cen w gospodarce rynkowej	75
3.8. Cenowa elastyczność popytu i jej znaczenie ekonomiczne	77
3.9. Cenowa elastyczność podaży	87
3.10. Elastyczność dochodowa. Struktura wydatków i zmiana poziomu płacy realnej	90
3.11. Wpływ państwa na ceny za pośrednictwem podatku VAT	93
Pytania sprawdzające	94
Zadania	96
4. Teoria racjonalnego zachowania się konsumenta	98
4.1. Pojęcie użyteczności	98
4.2. Krzywa obojętności konsumenta	99
4.3. Graficzna ilustracja zmian poziomu dochodu konsumenta oraz proporcji cen nabywanych dóbr	102
4.4. Równowaga konsumenta	104
4.5. Efekt dochodowy przy obniżce cen i efekt substytucyjny przy zmianie relacji cen nabywanych dóbr	107
Pytania sprawdzające	108
Zadania	109
5. Analiza czynników produkcji	111
5.1. Krzywa produktu całkowitego a krzywe przeciętnej i krańcowej produkcyjności pracy	111
5.2. Wybór najbardziej efektywnej kombinacji czynników wytwórczych	114
5.3. Mechanizm kształtowania popytu na pracę i podaży pracy w warunkach doskonałej konkurencji	119
5.4. Czynniki kształtujące poziom i zróżnicowanie płac	125
Pytania sprawdzające	129
Zadanie	129
6. Teoria funkcjonowania przedsiębiorstwa	130
6.1. Pojęcie oraz składniki kosztów produkcji i zysku	130
6.2. Rodzaje kosztów i kształt ich krzywych w krótkim okresie	134
6.3. Maksymalizacja zysku w przedsiębiorstwie przy założeniu konkurencji doskonałej	139
6.4. Koszty przeciętne w długim okresie	144
6.5. Ceny rynkowe a długookresowe koszty wytwarzania w gałęzi w warunkach doskonałej konkurencji	146
6.6. Przedsiębiorstwa krańcowe w gałęzi w długim okresie	148
6.7. Maksymalizacja zysku przedsiębiorstwa monopolistycznego	149

6.8. Doskonałe zróżnicowanie cen w pełnym monopolu	154
6.9. Wpływ zmian poziomu kosztów i popytu na rozmiary wytwarzanej produkcji w pełnym monopolu	156
6.10. Model monopolu naturalnego	158
6.11. Przedsiębiorstwo na rynku konkurencji monopolistycznej	159
6.12. Złamana krzywa popytu w oligopolu	162
6.13. Różne formy konkurencji	165
Pytania sprawdzające	168
Zadania	171
7. Współczesne teorie przedsiębiorstwa	174
7.1. Menedżerskie teorie firmy	175
7.2. Teoria kosztów transakcyjnych	177
7.3. Teoria agencji	178
7.4. Teoria praw własności	179
8. Praktyczne metody oceny działalności przedsiębiorstwa	182
8.1. Bilans przedsiębiorstwa	183
8.2. Rachunek wyników	183
8.3. Analiza wskaźnikowa bilansu	185
8.4. Próg rentowności przedsiębiorstwa	189
8.5. Model dwóch progów rentowności przedsiębiorstwa	192
8.6. Strategia marketingowa firmy	194
8.7. Opcje jako najnowsza forma kontraktu	196
8.8. Podstawowe metody szacowania wartości aktywów przedsiębiorstwa w warunkach niepewności i ryzyka	197
Pytania sprawdzające	203
Zadania	204

Część trzecia

Makroekonomia – kurs podstawowy

9. Tworzenie i podział dochodu narodowego w systemie rynkowym	207
9.1. Proces tworzenia wartości dodanej i produkcji finalnej w gospodarce narodowej	207
9.2. Przepływy międzygałęziowe W. Leontiefa	210
9.3. Podstawowe kategorie produktu i dochodu narodowego	213
9.4. Ruch okrężny strumieni dochodów i wydatków	215
9.5. Ceny jako narzędzie agregacji dochodu narodowego	219
9.6. Zalety i wady kategorii dochodu narodowego	221
Pytania sprawdzające	223
Zadania	223

10. Podstawowe zależności agregatowe w ekonomii keynesowskiej	225
10.1. Inwestycje a oszczędności	225
10.2. Funkcja konsumpcji	229
10.3. Mnożnik inwestycyjny i jego wpływ na przyrost dochodu narodowego	231
10.4. Keynesowska funkcja inwestycji	235
10.5. Składniki globalnego popytu a poziom dochodu narodowego	237
Pytania sprawdzające	239
Zadania	240
11. Budżet i polityka fiskalna państwa	241
11.1. Rosnąca rola budżetu w rozwiniętych gospodarkach rynkowych	241
11.2. Deficyt i nadwyżka budżetowa	243
11.3. Podatki bezpośrednie i pośrednie	246
11.4. Zależność między stopą opodatkowania dochodów a wpływami do budżetu państwa	250
11.5. Sposoby finansowania deficytu budżetowego	252
11.6. Wpływ podatków i wydatków budżetu państwa na poziom wytwarzanego dochodu narodowego	256
11.7. Mnożnik zrównoważonego budżetu państwa	259
11.8. Możliwość finansowania deficytu budżetowego oszczędnościami	260
Pytania sprawdzające	261
Zadania	261
12. Spór o teorię równowagi ogólnej między ekonomią neoklasyczną a ekonomią keynesowską	263
12.1. Ogólny model zagregowanego popytu <i>AD</i> i zagregowanej podaży <i>AS</i>	263
12.2. Neoklasyczna teoria równowagi	266
12.3. Krytyka neoklasycznej teorii równowagi przez J.M. Keynesa	273
12.4. Porównawcza analiza makroekonomii keynesowskiej i neoklasycznej	275
12.5. Zawodność rynku	277
12.6. Zawodność państwa	279
Pytania sprawdzające	281
13. Pieniądz, rynek pieniężny, bankowość	283
13.1. Podstawowe funkcje pieniądza	284
13.2. Rodzaje pieniądza i struktura jego zasobów	286
13.3. Podstawowe składniki bilansu w bankach komercyjnych oraz w banku centralnym	288
13.4. Zasady obrotu bezgotówkowego	290
13.5. Czynniki wyznaczające wielkość podaży pieniądza	292

13.6. Rezerwa obowiązkowa i mnożnik depozytowy	296
13.7. Mnożnik kreacji pieniądza i baza monetarna	298
13.8. Współzależności między popytem na pieniądź i podażą pieniądza a stopą procentową	300
13.9. Mechanizm kształtowania się kursu obligacji	305
13.10. Środki regulacji dopływu i odpływu pieniądza w obiegu	308
13.11. Możliwości oddziaływania banku centralnego na przebieg koniunktury gospodarczej kraju	311
13.12. Różne interpretacje zjawisk gospodarczych	312
Pytania sprawdzające	314
Zadania	315
14. Wahania koniunkturalne w gospodarce rynkowej	316
14.1. Pojęcie i fazy cyklu koniunkturalnego	316
14.2. Realistyczny opis faz cyklu koniunkturalnego	317
14.3. Przyczyny osłabienia ostrości wahań cyklicznych po II wojnie światowej	320
Pytania sprawdzające	321
15. Inflacja i bezrobocie	322
15.1. Zagrożenia towarzyszące rozwojowi gospodarki rynkowej	322
15.2. Teoretyczne podstawy różnych form bezrobocia	324
15.3. Społeczne skutki bezrobocia	329
15.4. Pojęcie, przyczyny i rodzaje inflacji	330
15.5. Monetarystyczna teoria inflacji	335
15.6. Krzywa Phillipsa	337
15.7. Krzywa Phillipsa w długim okresie	339
15.8. Hipoteza racjonalnych oczekiwań	342
15.9. Sposoby hamowania inflacji	343
15.10. Spór o interpretację inflacji	346
Pytania sprawdzające	348
16. Bilans płatniczy kraju i wymiana międzynarodowa	350
16.1. Struktura bilansu płatniczego kraju	350
16.2. Korzyści z otwarcia gospodarki narodowej	353
16.3. Teoria kosztów komparatywnych	354
16.4. Krótkookresowe skutki gospodarki otwartej	357
16.5. Długookresowe skutki gospodarki otwartej	360
16.6. Kursy walut i ich związki z bilansem płatniczym kraju	361
16.7. Mechanizm przywracania równowagi zewnętrznej w dłuższym okresie	367
16.8. Dopuszczalna granica zadłużenia kraju	371
Pytania sprawdzające	374
Zadania	375

17. Problemy gospodarcze krajów słabo rozwiniętych	377
17.1. Pojęcie wzrostu gospodarczego i rozwoju gospodarczego	377
17.2. Zróżnicowanie poziomów rozwoju gospodarczego współczesnego świata	378
17.3. Cechy charakterystyczne krajów słabo rozwiniętych	381
17.4. Trudności przezwyciężenia niedorozwoju gospodarczego	384
17.5. Napływ obcego kapitału najskuteczniejszym sposobem przezwyciężenia zacofania	386
Pytania sprawdzające	389

Część czwarta

Makroekonomia – kurs wyższy

18. Modelowe ujęcie równowagi ogólnej na rynku towarowym i rynku pieniężnym	393
18.1. Zależności między składnikami popytu globalnego a poziomem dochodu narodowego	393
18.2. Mechanizm transmisyjny między polityką pieniężną i polityką fiskalną a zmianami poziomu dochodu narodowego	395
18.3. Wpływ polityki pieniężnej na stopę procentową i poziom wytwarzanego dochodu narodowego	398
18.4. Wpływ polityki fiskalnej na stopę procentową i poziom wytwarzanego dochodu narodowego	401
18.5. Wpływ zmiany przeciętnego poziomu cen oraz stopy opodatkowania na poziom realnego dochodu narodowego	404
18.6. Bilans płatniczy w mechanizmie współzależności między stopą procentową a poziomem wytwarzanego dochodu narodowego	406
18.7. Różny stopień wrażliwości zmian stopy procentowej oraz dochodu narodowego na politykę pieniężną i politykę fiskalną ..	408
18.8. Model agregatowego popytu i agregatowej podaży w interpretacji nowej ekonomii keynesowskiej i nowej ekonomii klasycznej	411
Pytania sprawdzające	416
19. Teoria cyklu koniunkturalnego	418
19.1. Teoria cyklu koniunkturalnego M. Kaleckiego	419
19.2. Trend wzrostu gospodarczego	422
Pytania sprawdzające	424
20. Teorie wzrostu gospodarczego	425
20.1. Model wzrostu gospodarczego R. Harroda	426
20.2. Model wzrostu gospodarczego E. Domara	430

20.3. Wieloczynnikowa funkcja produkcji typu Cobba-Douglasa ...	434
20.4. Uwagi ogólne o różnych teoriach wzrostu gospodarczego	439
Pytania sprawdzające	442

Część piąta

Przemiany instytucjonalne w świecie po II wojnie światowej

21. Międzynarodowe instytucje finansowe i ich polityka pieniężna po II wojnie światowej	445
21.1. Z historii pieniądza międzynarodowego	445
21.2. Międzynarodowe instytucje monetarne	447
21.3. Ekonomiczne podstawy stałego kursu wymiennego walut w latach 1946–1973	448
21.4. Rosnące zagrożenia pozycji dolara w latach sześćdziesiątych ..	450
21.5. Powstanie nawisu petrodolarowego	452
21.6. Wzrost zadłużenia i trudności jego spłacenia	452
21.7. Płynny kurs wymienny walut i jego konsekwencje	454
21.8. Kierunki poszukiwań rozwiązań stabilizujących system pie- niężny współczesnego świata	455
Pytania sprawdzające	457
22. Ekonomiczna współpraca międzynarodowa i integracja gospo- darcza	458
22.1. Istota, warunki i korzyści integracji gospodarczej	458
22.2. Rozwój procesów integracyjnych w Europie od 1947 do 2004 r.	461
22.3. Szanse i zagrożenia wynikające z akcesji Polski do Unii Euro- pejskiej	463
22.4. Procesy globalizacji we współczesnym świecie	466
Pytania sprawdzające	467
23. Przełomowe zmiany w krajach wysoko rozwiniętych po II woj- nie światowej	468
23.1. Narodziny idei społecznej gospodarki rynkowej	468
23.2. Związki zawodowe i ich rola w gospodarce rynkowej	472
23.3. Sektor publiczny i ochrona socjalna państwa	474
23.4. Spór o granice stopy podatkowej i granice udziału wydatków socjalnych z budżetu państwa	480
Pytania sprawdzające	483
Posłowie	485
Indeks	487